

SAYIN PROFESÖR ZEKİ MESUD ALSAN HAKKINDA

Doç. Dr. A. Suat BİLGE

Fakültemizin bu seneki açılış merasiminde Devletler Hukuku Profesörümüz Zeki Mesud Alsan'ın politika temi üzerinde verdiği veda dersini biraz hüznle karışık bir dikkatle dinledik. Zihnen ve bedenen çok genç bulunan Profesörümüzün bu dersinin son olmayacağını, kendisinin yazıları, konferansları ve irşadları ile Fakültemize fiilen daha uzun yıllar yardım etmeye, bizim için manevî bir kuvvet kaynağı teşkil etmiye devam edeceğini biliyorduk. Fakat sadece resmî dahi olsa, ayrılık insana biraz hüzn verir.

Profesör Zeki Mesud Alsan'ın hayatı, Fakültemiz tarihinin tam yarısıdır. Kendisi o zaman Mektebi Mülkiyeyi Şahane denilen Fakültemizi birincilikle bitirdikten sonra ilk memuriyetine 1910 senesinde Divanı Muhasebatta başlamıştır. Fakat öğrenmek ve öğretmek aşkı kendisini bu memuriyette uzun müddet alıkoyamamıştır. Maarif Nezaretinin açtığı ilk Avrupada tahsil müsabakasını kazanarak Parise gitmiştir. Zengin hatıralarının en güzel köşesini teşkil ettiğini daima derin bir haz içinde anlattığı bu şehirde Profesörümüz, Ecole des Sciences Politiques'in Diplomatie kısmından mezun olmuştur. Memlekete dönüşünde 1913 senesinde Fakültemize Devletler Hukuku ve Siyasî Tarih muallim muavini olarak intisap etmiştir. Fakültemizdeki bu vazifesinde beş yıl kaldıktan sonra 1918 senesinde bir başka maarif hizmetine, Avrupa'da talebe umumî müfettişliğine tayin edilmiştir. 1925 yılında Ankara'ya çağırılan bu değerli maarifçimiz Vekâlette, Talim ve Terbiye Heyetinde kısa süren bir vazifesinden sonra Mektebi Mülkiye Müdürü olarak yeniden Fakültemize dönmüştür. Profesörümüz, iki senelik müdürlük devresinde gerek ders programları gerekse mektebin idaresi bakımından Fakültemize değerli hizmetlerde bulunmuştur.

1927 senesinde Profesörümüzü teşrii hayata atılmış görüyoruz. Kendisinin 16 yıllık millet vekilliği devresi, gerek yurd içinde Atatürk'ün inkilâp naşiri efkârı Hakimiyeti Milliye gazetesinde yazdığı başyazılar ile gerekse yurd dışında katıldığı sayısız konferans ve toplantılardaki çalışmalarını ile çok faal geçmiştir.

Profesörümüz, 1943 yılında yeniden Fakültemizdeki tedris vazifesine dönmüş ve bu arada ikinci defa olarak müessesemize müdürlük etmiştir. Kendisi 1956 yazına kadar uzanan bu seferki hocalık devresinde birçok kitap ve makaleleri ile Türk Devletler Hukuku lüteratürünü zenginleştirmiştir.

Profesörümüzün çok taraflı şahsiyetine ve bilhassa romancı-edip tarafına, arkadaşım Doçent Dr. İlhan Lütem, komşu Fakültede yaptığı güzel bir konuşmasında temas etti.

Biz de burada kısaca kendisinin yeniliğe olan bağlılığından bahsetmek istiyoruz. Bunun için inkilâplar devrinde Hakimiyeti Milliye gazetesinde çeşitli soysal ve politik konularda yazdığı başyazılarına kadar geriye uzanmıyacağız. Sadece son kitaplarının isimlerine bir göz atmak kâfidir. Ana kitaplarından üç tanesinin isimlerini sıralıyalım: Devletler Hukukunda Yeni Gelişmeler (1948), Milletlerarası Hayatın Düzeni ve Panamerikanizm (1949), Yeni Devletler Hukuku (Cilt I, 1950; Cilt II, 1951). Bu kitapların ismi gibi muhtevası da hep yenilik peşinde. Yeni Devletler Hukuku kitabının birinci cildinin önsözünde: «... Devletler Hukukunun daha ziyade aktüel ve önemli bahislerinin tercihan gözönünde tutulmuş» olduğuna işaretle başlanıyor ve aynı kitabın ikinci cildinin son sahifelerinde Birleşmiş Milletler Teşkilâtının muvaffak olmasının Devletler Hukukunun gelişmesine bağlı olduğu hükmüne varılıyor. Çeşitli makalelerinde de ana temin hep yeniliği aksettirmek etrafında işlendiği görülür. Bize göre Profesörümüzün fikir hayatını yeniliğe bağlılık olarak hülâsa etmek, eserlerinin en doğru tahlili olacaktır.

Tedris hayatı boyunca Fakültemize ve yetiştirdiği sayısız mülkiyelilere karşı yaptığı değerli hizmetleri şükranla anar, Siyasal Bilgiler Fakültesi ailesi adına, kendisine sıhhat ve afiyetle, uzun ömürler temenni ederiz.

Dr. A. Suat BİLGE